

Alkoholijuomien mainontaa koskeva päätös ja ohjeet

Maaliskuun 1. päivänä 1977 voimaan tuleva alkoholilaki kieltää alkoholijuomien mainonnan ja myynninedistämisen miltei kokonaan. Seuraavassa julkaisemme sosiaali- ja terveysministeriön 21. 1. 1977 asiasta antaman päätöksen sekä Alkon hallintoneuvoston 20. 1. 1977 hyväksymät ohjeet.

Tulemme myöhemmin käsittelemään lehdessämme em. päätökseen ja ohjeisiin liittyviä kysymyksiä ja tulkintoja.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Sosiaali- ja terveysministeriö on 26. päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain 59 a §:n ja sanottuna päivänä keskioluesta annetun lain 35 a §:n, sellaisina kuin ne ovat 13. päivänä elokuuta 1976 annetuissa laeissa (678 ja 679/76), nojalla päättänyt:

1. luku

Yleiset määräykset

1. §

Alkoholijuomien mainonta majoitus- ja ravitsemisalan ammattijulkaisuissa sekä alkoholilain alaisissa alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoissa on sallittua vain siinä laajuudessa ja muodossa, kuin tässä päätöksessä määrätään.

Tämä päätös ei koske alkoholiyhtiön harjoittamaa alkoholialan tiedotus- ja valistustoimintaa.

2. §

Edellä 1. §:ssä tarkoitetun mainonnan tulee olla hillittyä ja asiallista.

2. luku

Mainonta ammattijulkaisuissa

3. §

Majoitus- ja ravitsemisalan ammattijulkaisuna, jossa alkoholijuomien mainonta on sallittua, pidetään sosiaali- ja terveysministeriön kussakin tapauksessa erikseen nimeämää majoitus- ja ravitsemisalan ammattihenkilöiden yhdistyksen tai muun yhteisön julkaisemaa aikakautista painokirjoitusta tai muuta vähintään kahdesti vuodessa ilmestyvää julkaisua, jonka levikistä valtaosa kohdistuu jäsenkuntaan ja jonka tarkoituksena on jäsenkunnan ammattitaidon ylläpitäminen ja edistäminen sekä ammatillisen tiedon tarpeen tyydyttäminen.

4. §

Ammattijulkaisuissa oleva alkoholijuoman mainonta saa sisältää:

1) tuotteen valmistajan, maahantuojaan ja edustajan nimen;

2) tuotteen nimen;

3) merkinnän tuotteen tyypistä, lajista, käyttötarkoituksesta, alkoholipitoisuudesta ja oluen kantavierreväkevyydestä;

4) maininnan tuotteen alkuperämaasta, -alueesta ja -paikasta;

5) maininnan tuotteen hinnasta ja Alkon hinnastonumerosta; sekä

6) kuvituksena tuotteen, sen etiketin, lahjapakkauksen ja juoma-astian kuvan.

Mikäli mainonta koskee uutta alkoholi-
lijuomaa, nimeä, etikettiä tai pullokokoa,
saadaan ilmoitukseen sisällyttää näitä
koskeva lisämaininta.

5. §

Alkoholijuomia koskeva mainos edellä 3.
§:ssä tarkoitettussa ammattijulkaisussa
saa pinta-alaltaan vastata enintään A
4-kokoa tai sitä vastaavaa lehden sivuko-
koa. Mikäli samassa lehden numerossa
mahdollisine liitteineen julkaistaan useita
saman alkoholijuomien valmistajan alko-
holimainoksia saa niiden yhteenlaskettu
ala vastata enintään edellä tarkoitettua A
4-kokoa.

Alkoholijuoman mainosta ei saa sijoit-
taa ammattijulkaisun kansilehtien ulko-
pinnoille.

3. luku

Mainonta alkoholilain alaisissa anniskelupaikoissa

6. §

Alkoholilain alaisessa anniskelupaikassa
saa alkoholijuomien mainontaa harjoit-
taa:

1) painotuotteissa, joita ei ole tarkoitet-
tu annettavaksi asiakkaalle hänen pois-
tuessaan anniskelupaikasta, kuten julis-
teissa, ruoka- tai muissa vastaavissa
liinoissa tahi alustoissa, ruoka- ja viinili-
stoissa, hinnastoissa ja muissa luetteloissa
sekä vaatelapuissa;

2) ruokailuun, anniskeluun ja muuhun
anniskelupaikan tavanomaiseen toimin-
taan liittyvissä esineistöissä ja kalusteis-
sa;

3) tuotteiden ja niiden pakkausten esil-
lepanolla.

Yksittäiseen asiakkaaseen tai asiakas-
ryhmään kohdistuvasta alkoholijuomien
suullisesta mainonnasta ja muusta esitte-
lystä alkoholilain alaisessa anniskelupai-
kassa anniskelu-oikeuden haltijan tai an-
niskelupaikassa työskentelevän henkilön
toimesta antaa tarkempia ohjeita alkoho-
liyhhtiön hallintoneuvosto.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä
2 momentissa tarkoitettuun mainontaan

noudatetaan soveltuvin osin, mitä 4. §:ssä
on määrätty.

7. §

Alkoholijuomien mainonta anniskelupai-
koissa on siten järjestettävä, ettei se ole
huomiota herättävästi havaittavissa an-
niskelupaikkaan kuuluvien tilojen ulko-
puolelta.

4. luku

Mainonta alkoholilain alaisissa vähittäismyyntipaikoissa

8. §

Alkoholilain alaisessa alkoholijuomien
vähittäismyyntipaikassa suoritettavassa
mainonnassa on soveltuvin osin voimassa,
mitä 6. ja 7. §:ssä mainonnasta alkoho-
lijuomien anniskelupaikassa määrätään.

Vähittäismyyntipaikassa saa kuitenkin
lisäksi olla asiakkaiden vapaasti saatavis-
sa ja vähittäismyyntipaikasta mukaan
otettavissa painotuotteita, jotka yhden-
mukaisesti sisältävät 4. §:ssä tarkoitettut
tiedot tai osan niistä kaikista vähittäis-
myyntipaikasta saatavissa olevista alko-
holijuomista.

Tarkemmat ohjeet tässä pykälässä tar-
koitetusta mainonnasta antaa alkoholiyh-
tiön hallintoneuvosto.

5. luku

Erinäiset määräykset

9. §

Tarkemmat määräykset tämän päätök-
sen soveltamisesta antaa tarvittaessa
sosiaali- ja terveysministeriö siltä osin
kuin ei ole kysymys alkoholilain 11. §:n 11
kohdan nojalla alkoholiyhtiön hallinto-
neuvoston toimivaltaan kuuluvien ohjei-
den antamisesta.

Tämä päätös tulee voimaan 1. päivänä
maaliskuuta 1977.

ALKOHOLIYHTIÖN HALLINTONEUVOSTON ANTAMAT ALKOHOLIJUOMIEN MAINONTAA KOSKEVAT OHJEET

A. Yleistä

1. Alkoholijuomien mainonnassa ja kuluttajiin kohdistuvassa muussa alkoholijuomien myyminen edistämistoiminnassa on sen lisäksi, mitä niistä on säädetty alkoholilainsäädännössä, noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön sekä Oy Alko Ab:n antamia ohjeita ja määräyksiä sekä hyviä mainostapoja.

2. Edellä 1. kohdassa tarkoitettua toimintaa koskevat säännökset, ohjeet ja määräykset koskevat yksittäistä alkoholijuomamerkkiä ja -ryhmää sekä yleensä alkoholijuomia.

3. Mikäli tietyn alkoholijuomamerkin nimi on sama kuin alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin tai myyntiin osallistuvan virallinen toiminimi tai sen vakiintunut lyhenne taikka alkoholijuomamerkin nimi sellaisenaan tai olennaiselta osaltaan sisältyy toiminimeen tai sen vakiintuneeseen lyhenteeseen, saadaan tällaista alkoholijuomamerkin nimeä tai lyhennettä käyttää esim.

— yrityksen omassa tai sen käytössä olevassa kuljetus- yms. kalustossa,

— yrityksen omistamissa tai hallitsemisissa teollisuus- ja vastaavissa kiinteistöissä sekä

— oluen ja long drink -juomien ns. myyntivarastokiinteistöissä

vain sillä edellytyksellä, että siihen on liitetty ilmaisu, joka selvästi viittaa yrityksen valmistamiin muihin tuotteisiin kuin alkoholijuomiin tai että se on sijoitettu huomiota herättämättömällä tavalla.

4. Mainostettaessa I veroluokan mallasjuomaa tai muuta enintään 2,25 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävää juomaa tulee selvästi käydä ilmi, ettei kysymyksessä ole alkoholilain tai keskiolutlain

alainen alkoholijuoma (esim. keskiolut ja siideri).

5. Joka katsoo toimenpiteen, johon alkoholiyhtiön johtokunta tai yhtiön palveluksessa oleva edellä 2. kohdassa tarkoitettujen säännösten tai niiden nojalla annettujen ohjeiden taikka määräysten perusteella toimensa puolesta on häntä kohtaan ryhtynyt, loukkaavan hänen yksityistä oikeuttaan, saa hakea siihen oikaisua yhtiön hallintoneuvostolta.

B. Majoitus- ja ravitsemisalann ammattijulkaisut

(Ks. sosiaali- ja terveysministeriön päätös alkoholi-juomien mainonnasta; 99/77; 3—5 §:t)

1. Alkoholijuomien mainonta on sallittu sosiaali- ja terveysministeriön otsikossa mainitun päätöksen mukaisesti kussakin tapauksessa erikseen nimeämässä majoitus- ja ravitsemisalann ammattijulkaisussa siinä laajuudessa ja muodossa kuin päätöksessä on määrätty.

C. Alkoholilain alaiset anniskelupaikat

(Ks. sosiaali- ja terveysministeriön päätös alkoholi-juomien mainonnasta; 99/77; 4. §; 6—7 §:t)

1. Alkoholilain alaisessa anniskelupaikassa saa alkoholijuomien mainontaa harjoittaa siinä laajuudessa ja muodossa kuin otsikossa mainitussa sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä on määrätty.

Mainonnasta ja muusta alkoholijuomien myyminen edistämistoiminnasta on määräksi myös anniskelusopimuksessa sekä anniskeluohjekokoelmassa ja sitä täydentävissä Alkon kiertokirjeissä.

2. Alkoholijuomien valmistajan tuotteiden myynnin edistämiseksi ei anniskelupaikassa saa asiakkaille järjestää esim.

— olut- yms. iltoja tai

— alkoholijuomaan liittyviä palkintokilpailuja taikka muuta ohjelmaa tahi

— tarjota tai arpoa alkoholijuomia.

3. Anniskelupaikassa ulospäin näkyvässä

ilmoituksessa (esim. ovesta, ikkunassa) saadaan ilmoittaa ravintolan hintataso mainitsemalla juomaryhmittäin alhaisin hinta perusannosta kohden.

Kaikkia juomaryhmiä ei tarvitse mainita, mutta keskioluen hinta on aina ilmoitettava (esim. konjakit alkaen ... mk; viskit alkaen ... mk; votkat alkaen ... mk; keskiolut ... mk).

4. Kohdassa 3 tarkoitettussa ilmoituksessa ei saa esiintyä alkoholijuomien merkki-mainontaa eikä ilmoituksen sävy saa olla alkoholijuomien käyttöön houkutteleva. Esimerkiksi alkoholijuomien hintojen alentamista ei ole lupa mainita eikä käyttää hintojen alentamista koskevia sanontoja, jotka sisältävät myös alkoholijuomat. Myöskään ei ole luovallista vertailla anniskelupaikan aikaisemmin käyttämiä alkoholijuomien hintoja uusiin alempiin hintoihin.

Ilmoitus hinnoista voi koskea määrättyä ajankohtaa tai ravintolan osaa. Ilmoituksessa ei kuitenkaan saa korostaa hintojen edullisuutta jonakin ajankohtana tai jossakin anniskelupaikan osassa.

D. Ns. asiakaslehdet ja vastaavat

Alkoholijuomien suora mainonta samoin kuin tekstimainonta on kielletty. Alkoholijuomien mainontaa sisältävien asiakaslehtien, esitteiden, kirjeiden jne. jakaminen on kuitenkin sallittu alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin ja myyntiin osallistuville noudattaen soveltuvin osin mitä sosiaali- ja terveystieteiden päätöksen 4. §:ssä (—/77) on määrätty.

E. Messut, näyttelyt ja vastaavat

Alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin ja myyntiin osallistuvat saavat esitellä ja mainostaa messuilla, näyttelyissä ja vastaavissa toimialaansa kuuluvia alkoholijuomia toisille tässä sanottuun toimintaan osallistuville.

F. Alkoholijuomien mainonnan ja kulut-tajiin kohdistuvan muun alkoholijuomien myynninedistämistoiminnan liittäminen muiden tuotteiden tai palvelujen mainon-taan taikka myynninedistämistoimintaan

Kiellettyä on mm. alkoholijuomapullojen, etikettien jne. käyttäminen muiden tuotteiden tai palvelujen mainonnassa tai muussa myynninedistämistoiminnassa.

Alkoholijuomia ei saa mainostaa ns. baaritarvikekaupoissa ja vastaavissa liikkeissä kuluttajille kaupan olevien esineiden yhteydessä tai avulla.

Sellaisten asiakaslehtien, esitteiden, kirjeiden jne., joihin muiden tuotteiden ja palvelujen mainonnan tai muun myynninedistämistoiminnan ohessa liittyy edellä D-kohdassa tarkoitettua alkoholijuomien mainontaa, jakaminen alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin ja myyntiin osallistuville on kuitenkin sallittu.

G. Vierailut alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin ja myyntiin osallistuvien toimipaikoissa

Sellaisia otsikossa tarkoitettuja vierailukäyntejä, joiden yhteydessä esitellään alkoholijuomia tai niiden valmistamista yms. niihin liittyvää toimintaa, saadaan järjestää alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin ja myyntiin osallistuville.

H. Oy Alko Ab:n toimipaikat

(Ks. sosiaali- ja terveystieteiden päätös alkoholijuomien mainonnasta; 99/77; 1. § 2 mom; 8. §)

Oy Alko Ab antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita otsikossa mainitussa päätöksessä tarkoitettua alkoholiyhtiön toimipaikoissa suoritettavasta mainonnasta sekä tiedotus- ja valistustoiminnasta.